

คำนำ

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จังหวัดอุดรธานี ได้ดำเนินการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด ปี 2561 ในภาพรวมเชิงประเด็น เชิงกลุ่มเป้าหมาย เชิงพื้นที่ รวมถึงสนับสนุนการเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศด้านสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้ท้องถิ่นและจังหวัดได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องมีการมีข้อมูลเชิงสังคม เป็นข้อมูลที่มีความเป็นเอกภาพ มีคุณภาพ มีความถูกต้องชัดเจน และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติการการพัฒนาสังคมจังหวัด แผนงาน และโครงการอื่นๆ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการจัดบริการ สังคมและการแก้ไขปัญหาสังคมของท้องถิ่น จังหวัด รวมทั้งกระทรวงฯ ได้ถูกต้องตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาสังคมของแต่ละพื้นที่

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 ได้สรุปผลการวิเคราะห์สถานการณ์ เปรียบเทียบคาดการณ์ แนวโน้ม และจัดทำเป็นรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จังหวัดอุดรธานี สุกโขทัย ตาก พิชณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์) ปี 2561 ซึ่งเป็นการนำเสนอข้อมูลพื้นฐานทางสังคม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ข้อมูลบริบทของกลุ่มจังหวัด ข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม ต่อความมั่นคงของมนุษย์ ข้อมูลจากการจัดเก็บผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Social Map) ซึ่งหวังว่ารายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อนำไปใช้วางแผนในการทำงานทางสังคมและเฝ้าระวังสถานการณ์ทางสังคม ตลอดจนป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคม ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จึงขอขอบคุณสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดอุดรธานี สุกโขทัย ตาก พิชณุโลก และเพชรบูรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ในการให้การสนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำเอกสารทางวิชาการในครั้งนี้

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9
สิงหาคม 2561

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดประจำปี 2561 จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมในระดับกลุ่มจังหวัด (5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง) ที่มีความถูกต้อง ชัดเจน ครบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แผนปฏิบัติการการพัฒนาสังคมจังหวัด แผนงานและโครงการอื่นๆ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลในการประกอบการจัดบริการสังคมและการแก้ไขปัญหาสังคมของท้องถิ่น จังหวัด รวมทั้งกระทรวงฯ ได้ถูกต้องตรงตามความต้องการและสภาพปัญหาสังคมของแต่ละพื้นที่ สถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัดประกอบด้วย บทที่ 1 บทนำ หลักการและเหตุผล การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ หรือกระบวนการการจัดเก็บข้อมูล ผลสรุปที่สำคัญ แนวทางการดำเนินการต่อไปในอนาคต บทที่ 2 ข้อมูลบริบทกลุ่มจังหวัด ซึ่งรวบรวมข้อมูลสถิติจากหน่วยงานกระทรวง พม. ในพื้นที่ (5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง) ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิจิตร และจังหวัดเพชรบูรณ์ บทที่ 3 ข้อมูลกลุ่มเป้าหมายระดับกลุ่มจังหวัด โดยใช้ข้อมูลจากการจัดเก็บผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Social Map) รวมถึงข้อมูลที่รวบรวมมาจากเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	1
บทสรุปผู้บริหาร	2
สารบัญ	3
ส่วนที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการเหตุผล	4
1.2 วิธีการดำเนินงาน	5
1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.4 การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ	5
1.5 บทสรุปที่สำคัญ	5
1.6 แนวทางการในการดำเนินต่อในอนาคต	6
บทที่ 2 ข้อมูลบริบทของกลุ่มจังหวัด	
2.1 ข้อมูลทั่วไป	7
2.2 การปกครอง	8
2.3 จำนวนประชากร	8
2.4 ประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด	9
- จังหวัดอุดรธานี	10
- จังหวัดสุโขทัย	12
- จังหวัดตาก	14
- จังหวัดพิษณุโลก	17
- จังหวัดเพชรบูรณ์	19
บทที่ 3 สถานการณ์ทางสังคมของจังหวัด	
3.1 ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย (Social Map)	21
3.2 ผลการจัดเก็บ (Social Map)	22
3.3 สถานการณ์ทางกลุ่มจังหวัด	23
บทที่ 4 บทสรุป	
4.1 ข้อเสนอแนะ	29
บรรณานุกรม	31

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 มีสาระสำคัญเกี่ยวข้องกับการบูรณาการโดยกำหนดว่า “ในกรณีที่ภารกิจใดมีความเกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการหรือเป็นการกิจที่ใกล้เคียงหรือต่อเนื่องกัน ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนั้นกำหนดแนวทางปฏิบัติราชการ เพื่อให้เกิดการบริหารราชการแบบบูรณาการร่วมกัน โดยมุ่งให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ” (มาตรา 10 วรรค 1) ในทางปฏิบัติแม้ว่าจะมีความพยายามในการบริหารแบบบูรณาการในภารกิจที่มีความสำคัญหลายเรื่อง แต่ยังคงเกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติในหลายๆ ภารกิจ เป็นผลให้เป็นการสิ้นเปลืองทรัพยากรเป็นอย่างมาก

การปฏิรูประบบงบประมาณประเทศจาก “ระบบงานงบประมาณเชิงยุทธศาสตร์” สู่ “ระบบงบประมาณเชิงพื้นที่” (Area-Based Budgeting : ABB) ซึ่งเป็นแนวคิดของการทำงานงบประมาณแบบมีส่วนร่วม (Participatory Budgeting) โดยมีการฟังเสียงประชาชนในพื้นที่ มีกระบวนการทำแผนพัฒนาจากล่างขึ้นบน ตั้งแต่แผนชุมชนจนถึงแผนจังหวัด และให้หน่วยงานทั้งภูมิภาคและท้องถิ่นร่วมกันกลั่นกรอง ทำให้งบประมาณสามารถใช้ให้ตรงกับปัญหาความต้องการของคนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นทั้งกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลการใช้งบประมาณแผ่นดิน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการตนเอง การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล การควบคุมพฤติกรรมนักการเมืองโดยประชาชนในพื้นที่ และการบูรณาการการทำงานของหน่วย Function และหน่วย Area ที่อยู่ในพื้นที่ร่วมกัน ซึ่งตามแผนปฏิรูปกำหนดให้เริ่มตั้งแต่ปีงบประมาณ ๑๔๔๘

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 1-12 (สสว.) เป็นส่วนราชการส่วนกลางที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาค โดยมีอำนาจหน้าที่ คือ ข้อ 1. พัฒนางานด้านวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ให้สอดคล้องกับพื้นที่และเป้าหมาย ข้อ 2. ส่งเสริมและสนับสนุนงานด้านวิชาการองค์ความรู้ข้อมูลสารสนเทศให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานบริการกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ให้บริการ ในความรับผิดชอบของกระทรวง รวมทั้ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรภาคเอกชนและประชาชน ข้อ 3. ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคมและผลกระทบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมและการจัดยุทธศาสตร์ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ข้อ 4. สนับสนุนการนิเทศงาน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานเชิงวิชาการตามนโยบายและภารกิจของกระทรวงในพื้นที่กลุ่มจังหวัด มีหน้าที่เป็นกลไกขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้มอบหมายให้สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ ทำหน้าที่เชื่อมโยงประสานนโยบายระหว่างหน่วยงานส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคในการแปลงนโยบาย ข้อมูลสารสนเทศ องค์ความรู้ และแผนต่างๆ ของกระทรวงฯ ให้เกิดการบูรณาการการปฏิบัติงานของหน่วยงานสังกัดกระทรวงฯ ในส่วนภูมิภาค ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และมีการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องขับเคลื่อนให้เกิดการบูรณาการโครงการด้านสังคมเชิงพื้นที่ในระดับพื้นที่ จังหวัดและกลุ่มจังหวัด ทั้งในส่วนของการปฏิบัติงานและแผนค่าของงบประมาณเชิงพื้นที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในการบูรณาการการดำเนินงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการสังคมที่สอดคล้องกับพื้นที่และยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมและคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่มีความเชื่อมโยงกับจังหวัดและภาค เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการขับเคลื่อนการบูรณาการโครงการด้านสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่มีความเชื่อมโยงกับจังหวัดและภาค

1.2 วิธีการดำเนินงาน

กิจกรรมการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด มีขั้นตอน ดังนี้

- 1) ประชุมกำหนดกรอบการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ประจำปี ๒๕๖๑ และแต่งตั้งคณะทำงานรายงานสถานการณ์ทางสังคม
- 2) รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมจากแหล่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 3) จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อสนับสนุนการตรวจราชการ
- 4) จัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม เพื่อสนับสนุนการวางแผนบูรณาการด้านสังคมกลุ่มจังหวัดที่เชื่อมโยงกับจังหวัดและภาค
- 5) ประชุมเพื่อทบทวนการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคม ปรับปรุงแก้ไข และถอดบทเรียน
- 6) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้หน่วยงานด้านสังคมนำไปใช้ประโยชน์

1.3 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) หน่วยงานและองค์กรภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ ได้มีข้อมูลรายงานสถานการณ์และคาดการณ์แนวโน้มสถานการณ์ทางสังคมเพื่อใช้ในการปฏิบัติงานและวางแผนกำหนดทิศทางการปฏิบัติงาน
- 2) เกิดการขับเคลื่อนการบูรณาการโครงการด้านสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัดที่เชื่อมโยงกับจังหวัดและภาคของหน่วยงานในสังคมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพ

1.4 การเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่างๆ

สถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยในช่วงปี 2561 เป็นปีที่มีสถานการณ์ทางสังคมและเศรษฐกิจต่างๆ รวมถึงสถานการณ์ทางการเมือง เกิดขึ้นมากมาย โดยเป็นปัจจัยส่งผลกระทบต่อทั้งด้านบวกและด้านลบต่อสถานการณ์ทางสังคม สถานการณ์ที่กล่าวถึงมานี้มีความเชื่อมโยงต่อความเป็นอยู่และสภาพเศรษฐกิจของประชาชน อาจมีความเชื่อมโยงระหว่างปัญหาที่บีบคั้นจึงนำไปสู่ปัญหาทางด้านสังคมการเชื่อมโยงในกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกัน

หากพิจารณาสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นนั้นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสถานการณ์บางอย่างเกิดขึ้นและจบลงอย่างรวดเร็ว มีผลกระทบตามมา การแก้ปัญหาด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดอาจจะรับมือกับความซับซ้อนไม่ได้ มีการขยายวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลมาจากสื่อ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ในทุกๆ กลุ่มอายุ การรับรู้ข่าวสารและการสื่อสารที่รวดเร็ว ถ้าเปรียบเทียบกับอดีต

การพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น รวมถึงสถานการณ์ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิชณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์ นั้น จึงจำเป็นต้องมีการแยกกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อช่วยให้การดำเนินนโยบายหรือมาตรการต่างๆ ของหน่วยงานที่รับผิดชอบมีความชัดเจน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ ได้แก่ เด็ก เยาวชน สตรี แรงงาน ผู้สูงอายุ ครอบครัว ชุมชน คนพิการ เป็นต้น ให้ได้รับการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและชัดเจน

1.5 ผลสรุปที่สำคัญ

สถานการณ์ด้านสังคมที่ผ่านมา การยกระดับแก้ไขปัญหาการค้ำมนุษย์ การฟื้นฟู พัฒนาที่อยู่อาศัย จัดหาที่อยู่อาศัยในชุมชน การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ปัญหาคนขอทาน คนไร้ที่พึ่ง การจ้างงานคนพิการในสถานประกอบการ ความเสมอภาคระหว่างเพศ การลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ สถานการณ์ผู้สูงอายุ เป็นปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างประชากรที่ประเทศจะต้องเผชิญ ขณะที่สถานการณ์อื่นๆ อาจมีปัญหาจากภายใน คือ การบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมไทย

1.6 แนวทางในการดำเนินการต่อไปในอนาคต

ประเด็นความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตนั้นเป็นประเด็นที่มีความเกี่ยวโยงกันในมิติของเศรษฐกิจของสังคม เช่น พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน ความรุนแรง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม การเข้าร่วมประชาธิรัฐเพื่อสังคมของทุกฝ่าย ดังนั้นทุกฝ่ายควรร่วมมือจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจัง รวมถึงรัฐบาลควรมีมาตรการจัดการที่เด็ดขาด การบูรณาการของภาครัฐ เอกชน และภาคชุมชน ดำเนินการอย่างทันต่วงที่มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม

ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จังหวัดอุดรดิตถ์ สังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพแวดล้อม เพื่อคาดการณ์แนวโน้มของสถานการณ์ทางสังคม และผลกระทบ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะการพัฒนาสังคมในพื้นที่กลุ่มจังหวัด จึงได้นำเสนอรายงานสถานการณ์ทางสังคมปี 2561 ประกอบไปด้วย ข้อมูลบริบทของกลุ่มจังหวัด ข้อมูลสถานการณ์ทางสังคม การวิเคราะห์สถานการณ์ เปรียบเทียบ คาดการณ์แนวโน้ม ในระดับกลุ่มจังหวัด เพื่อให้ผู้อ่านได้เห็นถึงสถานการณ์ทางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในระดับกลุ่มจังหวัด และมีส่วนร่วมในการเข้าใจและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบมีการบูรณาการที่ยั่งยืนต่อไป

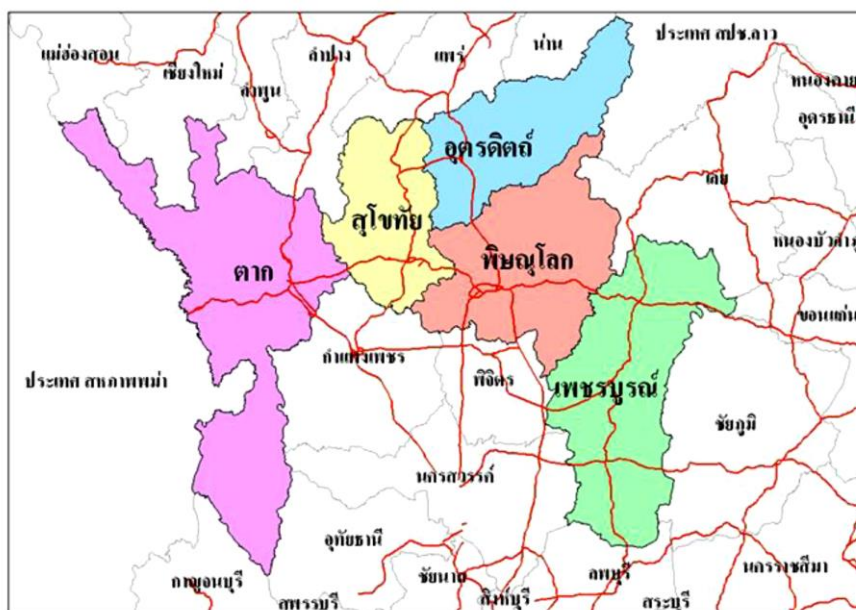
บทที่ 2

ข้อมูลบริบทของกลุ่มจังหวัด

2.1 ลักษณะทางกายภาพ (ที่ตั้งขนาดพื้นที่และอาณาเขต)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จังหวัดอุดรดิตถ์ มีพื้นที่ความรับผิดชอบ 5 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ สุกโขทัย ตาก พิชณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์ มีเนื้อที่ประมาณ 54,325.604 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 33,935,737 ไร่ ตั้งอยู่ในเขตภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดและประเทศใกล้เคียงดังนี้

จังหวัด	ขนาด (ตาราง กิโลเมตร)	อาณาเขต(จังหวัด)			
		เหนือ	ใต้	ตะวันออก	ตะวันตก
อุดรดิตถ์	7,838.59	แพร่และน่าน	พิษณุโลก	พิษณุโลก และ สปป.ลาว	สุโขทัย
สุโขทัย	6,596.09	แพร่ และอุดรดิตถ์	กำแพงเพชร และพิษณุโลก	พิษณุโลก และอุดรดิตถ์	ตากและลำปาง
ตาก	16,406.65	แม่ฮ่องสอน, เชียงใหม่, และลำปาง	อุทัยธานี และกาญจนบุรี	สุโขทัย, กำแพงเพชร, นครสวรรค์ และอุทัยธานี	ประเทศเมียนมาร์
พิษณุโลก	10,815.85	อุดรดิตถ์	พิจิตร	เพชรบูรณ์, เลย และสปป.ลาว	สุโขทัย
เพชรบูรณ์	12,668.42	เลย	ลพบุรี	ขอนแก่น และชัยภูมิ	พิษณุโลก, นครสวรรค์ และพิจิตร

2.2 การปกครอง

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จังหวัดอุดรดิตถ์มีเขตการปกครองเป็น 5 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิชณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแบ่งเขตการปกครอง 47 อำเภอ 424 ตำบล 4,317 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบ่งออกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 6 แห่ง เทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 7 แห่ง เทศบาลตำบล 87 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 381 แห่ง

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
อุดรดิตถ์	9	67	613	1	-	1	25	63
สุโขทัย	9	84	834	2	-	2	11	77
ตาก	9	63	493	1	1	1	17	49
พิษณุโลก	9	93	947	1	1	-	12	90
เพชรบูรณ์	11	117	1,430	1	-	3	22	102
รวม	47	424	4,317	6	2	7	87	381

2.3 ประชากร (จำแนกตามเพศ)

สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จังหวัดอุดรดิตถ์ มีจำนวนประชากร (จำแนกตามเพศ) ประกอบด้วย 5 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิชณุโลก และจังหวัดเพชรบูรณ์ ณ เดือนธันวาคม 2560 มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 3,561,377 คน เป็นชาย 1,758,877 คน คิดเป็นร้อยละ 49.39 เป็นหญิง 1,802,500 คน คิดเป็นร้อยละ 50.61 และในช่วงปี 2558 - 2560 มีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นดังนี้

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)					
	ปี 2558		ปี 2559		ปี 2560	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
อุดรดิตถ์	225,407	233,963	224,945	233,252	224,150	232,942
สุโขทัย	293,158	308,554	292,305	307,926	291,620	307,699
ตาก	313,179	305,203	320,333	311,632	326,474	317,793
พิษณุโลก	423,089	440,315	423,913	441,846	423,986	441,382
เพชรบูรณ์	494,575	502,411	493,187	502,036	492,647	502,684
รวม	1,749,408	1,790,446	1,754,683	1,796,692	1,758,877	1,802,500
	3,539,854		3,551,375		3,561,377	

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

**ประเด็นยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง
(อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก พิชณุโลก เพชรบูรณ์)**

วิสัยทัศน์

“ศูนย์กลางบริการสีเขียวอินโดจีน”

เป้าประสงค์การพัฒนา

1. เชื่อมโยงทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัด ภูมิภาค และต่างประเทศ
2. พัฒนาและเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และประวัติศาสตร์ร่วมยุค
3. จัดให้มีศูนย์ข้อมูล ศูนย์ฝึกอบรมการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างศักยภาพการผลิตของพื้นที่และทรัพยากรมนุษย์สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
4. ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่และระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
5. ส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและจัดทำระบบตลาดกลาง
6. พัฒนาให้เป็นจุดรองรับและประสานการเชื่อมโยงการค้าชายแดน การผลิต การตลาดอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และการท่องเที่ยวของภาคเหนือตอนล่าง
7. แก้ไขปัญหาเรื่องน้ำท่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์

“พัฒนาเพื่อเป็นศูนย์กลางบริการสีเขียวอินโดจีนแห่งเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว”

จังหวัดอุตรดิตถ์

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 491 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 7,838.592 ตร.กม.หรือ 4,899,120 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแพร่ และจังหวัดน่าน
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก และสปป.ลาว
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัย

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะทางการปกครอง

จังหวัดอุตรดิตถ์ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 67 ตำบล และ 613 หมู่บ้าน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 25 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 63 แห่ง

3. ประชากร

จังหวัดอุตรดิตถ์ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 457,092 คน

คำขวัญของจังหวัด

“ เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองลางสาดหวาน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก ”

สินค้า OTOP

“ดาบเหล็กน้ำพี้”

วิสัยทัศน์ของจังหวัดอุตรดิตถ์

“อุตรดิตถ์ เมืองมหัศจรรย์แห่งผลไม้ ”

เป้าประสงค์ของจังหวัด

พัฒนาระบบการผลิต การบริหารจัดการ การตลาดด้านผลไม้

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. พัฒนาระบบการผลิตและการแปรรูปผลไม้ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง
2. ส่งเสริมและพัฒนาระบบบริหารจัดการกลไกตลาดสู่การจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ
3. จัดระบบบริหารจัดการด้านการผลิตและการตลาดโดยมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด

1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการปรับเปลี่ยนผลไม้พันธุ์พื้นเมืองเป็นผลไม้พันธุ์ดี
2. พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพดินในเขตพื้นที่ปลูกผลไม้
3. พัฒนาแหล่งน้ำในเขตพื้นที่ปลูกผลไม้
4. การส่งเสริมผลไม้ปลอดภัย
5. พัฒนาและปรับปรุงการคมนาคมขนส่งผลไม้
6. ส่งเสริมการสร้างสัญลักษณ์ให้กับผลไม้และผลิตภัณฑ์จากผลไม้โดยจัดทำตราสัญลักษณ์ สติกเกอร์ และผลิตภัณฑ์หีบห่อผลไม้ประจำจังหวัด
7. รณรงค์การบริโภคผลไม้
8. ฝึกอบรมเสริมทักษะวิทยากรเกษตรด้านคุณภาพสวนผลไม้โดยการจัดฝึกอบรมวิทยากรเกษตรกร
9. การเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดผลไม้
10. จัดทำ Road Show ผลไม้ตามฤดูกาลทั้งในและนอกเขตจังหวัด
11. การจัดทำ Land Mark โดยการจัดสร้างเอกลักษณ์ผลไม้จำลองบริเวณทางเข้าเมือง
12. จัดหาสถานที่และสร้างตลาดกลางผลไม้บริเวณเขตพื้นที่ อ.ลับแล
13. ดำเนินการ Account Trade ผลไม้ที่มีศักยภาพ
14. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
15. จัดสร้างตลาดจำหน่ายผลไม้และผลิตภัณฑ์ระดับจังหวัดเพื่อสร้างโอกาสและขับเคลื่อนกลไกการตลาด
16. ศึกษาพัฒนาและรวบรวมเทคโนโลยีการบริหารจัดการ
17. เพิ่มมูลค่าจากโซ่การผลิต
18. ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมศึกษาพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่มเข้มแข็ง
19. ส่งเสริมและจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มมูลค่าจากโซ่การผลิตโดยการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน
20. ส่งเสริมการตั้งกลุ่มเครือข่าย โดยการจัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมการตั้งกลุ่มเครือข่าย
21. สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างเครือข่าย
22. รณรงค์สร้างจิตสำนึกที่ดีในการผลิตและการจำหน่าย
23. จัดทำระบบเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการตลาด
24. การจัดตั้งธนาคารแรงงาน
25. การรวมกองทุนต่างๆที่มีอยู่ในหมู่บ้าน โดยจัดตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนรวมระดับหมู่บ้าน

จังหวัดสุโขทัย

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดสุโขทัย ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 440 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 6,596.092 ตร.กม. หรือประมาณ 4,122,557 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแพร่ จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดพิษณุโลก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดตาก จังหวัดลำปาง

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะทางการปกครอง

จังหวัดสุโขทัยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 84 ตำบล และ 834 หมู่บ้าน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 11 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 77 แห่ง

3. ประชากร

จังหวัดสุโขทัยมีประชากรรวมทั้งสิ้น 599,319 คน

คำขวัญของจังหวัด

“มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพระพุทธศาสนาตามาผ้าตีนจก
สังคโลกทองโบราณ สักการแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข”

สินค้า OTOP

“เครื่องสังคโลก”

วิสัยทัศน์ของจังหวัดสุโขทัย

“สุโขทัยเมืองแห่งมรดกโลก ท่องเที่ยวประทับใจ”

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. ปัญหาน้ำท่วมและภัยแล้งได้รับการแก้ไข
2. มีสังคมและชุมชนที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและกระจายรายได้
3. มีการพัฒนาและอนุรักษ์เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะอุทยานประวัติศาสตร์มรดกโลก รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติ ระบบแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวของจังหวัด พัฒนาเส้นทางคมนาคมในจังหวัดเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้
4. มีการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจในการผลิตภาคการเกษตรที่ต่อเนื่อง สำหรับอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร โดยการส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร การตลาด และสนับสนุนความรู้ด้านการผลิตและการตลาดในการประกอบอาชีพเสริมของประชาชนในชุมชนพัฒนาเครือข่ายชุมชน
5. พัฒนาการบริหารงานภาครัฐตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและเพื่อสนับสนุนประชาชนทุกส่วนของสังคมให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา
6. การพัฒนาที่เชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดสี่แยกอินโดจีน

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
2. การแก้ไขปัญหาความยากจน
3. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
4. การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
5. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด

1. ปรับปรุงคลองบังคับน้ำ การควบคุมการส่งและระบายน้ำ
2. สร้างรายได้และกระจายรายได้ในพื้นที่หมู่บ้านยากจน ลำหลัง เพื่อให้มีภาวะเศรษฐกิจของครัวเรือนและมีคุณภาพชีวิตทัดเทียมกับหมู่บ้านอื่นๆ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ความเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการบริการอย่างเป็นระบบ
3. มีการพัฒนาและอนุรักษ์เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ร่วมยุค อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ศรีสัชนาลัย ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวตลอดปี พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสร้างความปลอดภัยและชีวนามัยแก่นักท่องเที่ยว
4. พัฒนาคุณภาพสินค้าของกลุ่มอาชีพในของแต่ละตำบล ส่งเสริมการค้าสินค้า วิจัย ฝึกอบรม เพื่อสร้างฐานการผลิตให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเอง พัฒนาคุณภาพคน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและการบริหารจัดการ
5. ปรับปรุงสนับสนุนคณะกรรมการหมู่บ้านในการใกล้เคียง ประนีประนอมข้อพิพาท สร้างความเข้มแข็งพลังสามัคคีอย่างยั่งยืนให้กับชุมชน

จังหวัดตาก

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดตาก ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 420 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 16,406.650 ตร.กม. หรือประมาณ 10,254,156 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน และจังหวัดลำปาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดอุทัยธานี และจังหวัดกาญจนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัย จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดอุทัยธานี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศเมียนมาร์

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะทางการปกครอง

จังหวัดตาก แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 63 ตำบล และ 493 หมู่บ้าน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 17 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 49 แห่ง

3. ประชากร

จังหวัดตากมีประชากรรวมทั้งสิ้น 644,267 คน

คำขวัญของจังหวัด

“ธรรมชาติน่าыл ภูมิพลเชื่อนใหญ่ พระเจ้าตากเกรียงไกร เมืองไม้และป่างาม”

สินค้า OTOP

“น้ำข้าวกล้องหมีเจียง”

วิสัยทัศน์ของจังหวัดตาก

“บ้านเมืองน่าอยู่ ประตุการค้าชายแดน ชุมชนเข้มแข็ง ขจัดความยากไร้ใส่ใจทรัพยากร สิ่งแวดล้อม พร้อมส่งเสริมการท่องเที่ยว”

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. บ้านเมืองที่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงาม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการบริการจากรัฐด้วยความรวดเร็วเป็นธรรมและทั่วถึง รวมทั้งปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
2. เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันการค้าชายแดน โดยเป็นจุดรองรับและประสานเชื่อมโยงการค้าชายแดน การผลิต การตลาด ด้านอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและการท่องเที่ยว
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน พัฒนาเครือข่ายชุมชนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถในการแข่งขัน มีรายได้เพิ่มขึ้นและพึ่งตนเองได้
4. มีการพัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ตลอดจนข้อมูลการท่องเที่ยวเพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ทั้งการท่องเที่ยว และหัตถอุตสาหกรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. บ้านเมืองน่าอยู่
2. ส่งเสริมการค้าชายแดน
3. เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ขจัดปัญหาความยากจน
4. พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากร สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด

1. ให้บริการประชาชนทุกระดับประทับใจ
2. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการเข้าถึงองค์ความรู้
3. หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
4. อาหารสะอาดปลอดภัยสู่ครัวโลก
5. จัดบริการทางสังคม
6. สร้างพื้นที่ด้วยสีเขียว สะอาดและสวยงาม
7. สร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
8. สร้างหุ้นส่วนพัฒนาการศึกษา การค้า การลงทุน การท่องเที่ยวและวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน
9. เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง
10. สร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาการผลิตและจำหน่ายสินค้าชุมชน
11. ปรับปรุงอนุรักษ์สองฝั่งแม่น้ำปิง
12. พัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวเดิมที่มีศักยภาพ
13. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน
14. พัฒนาการบริการด้านการท่องเที่ยว
15. เสริมสร้างความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของนักท่องเที่ยว

จังหวัดพิษณุโลก

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดพิษณุโลก ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 377 ก.ม. มีเนื้อที่ประมาณ 10,815.854 ตร.กม. หรือประมาณ 6,759,904 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย และอำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

นอกจากนี้ บริเวณตำบลบ่อภาค อำเภอชาติตระการ มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นเขตแดนยาวประมาณ 24 กิโลเมตร

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะทางการปกครอง

จังหวัดพิษณุโลกแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 93 ตำบล และ 947 หมู่บ้าน มีหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลตำบล 12 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 90 แห่ง

3. ประชากร

จังหวัดพิษณุโลก มีประชากรรวมทั้งสิ้น 865,368 คน

คำขวัญของจังหวัด

“พระพุทธชินราชงามเลิศ ถิ่นกำเนิดพระนเรศวร สองฝั่งนาล้วนรื่นแพ หวานฉ่ำแท้กล้วยตาก ถ้ำและน้ำตกหลากตระการตา”

สินค้า OTOP

“กล้วยตาก”

วิสัยทัศน์ของจังหวัดพิษณุโลก

“พิษณุโลก: เมืองบริการสีเขียวอินโดจีน”

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. เป็นศูนย์กลางการบริการด้านการขนส่งสินค้า ผู้โดยสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. เป็นศูนย์บริการทางด้านสุขภาพที่ได้มาตรฐาน
3. ภาครัฐและเอกชนมีการบริการที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ
4. เกษตรกรและองค์กรเกษตรมีการจัดการผลิต และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพตามความต้องการของตลาด
5. เป็นศูนย์กลางด้านการค้าและการเงินของภาคเหนือตอนล่าง
6. เป็นศูนย์กลางจัดการประชุมภาคเหนือตอนล่างระดับประเทศ ตลอดจนการให้บริการด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด
7. เป็นเมืองที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

พัฒนาเพื่อเป็นเมืองบริการที่หลากหลายและมีความปลอดภัย

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด

1. ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการบริการด้านการขนส่งสินค้า ผู้โดยสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ส่งเสริมการบริการทางด้านสุขภาพให้เป็นศูนย์บริการแก่ประชาชนในกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง โดยพัฒนามาตรฐานการบริการให้เป็นสากล
3. ส่งเสริมให้ภาครัฐและเอกชนมีการปรับปรุงการให้บริการให้มีคุณภาพและอยู่ในระดับมาตรฐาน
4. ส่งเสริมให้ประชาชนและพนักงานบริการมีหัวใจแห่งการบริการในฐานะเจ้าบ้านที่ดี
5. พัฒนาบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงการตลาดและแปรรูป
6. พัฒนาเครือข่ายการค้าส่งและธุรกรรมทางการเงินให้ครอบคลุมภาคเหนือตอนล่าง
7. ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการประชุมภายในประเทศและเสริมสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว
8. ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนได้พัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สะอาด สวยงามเป็นเอกลักษณ์และมีความปลอดภัย

จังหวัดเพชรบูรณ์

สภาพทั่วไป

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดเพชรบูรณ์ ตั้งอยู่ภาคเหนือของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร 346 กม. มีเนื้อที่ประมาณ 12,668.416 ตร.กม.หรือประมาณ 7.9 ล้านไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดเลย
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดลพบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชัยภูมิ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร

แผนที่แสดงที่ตั้งและอาณาเขต

2. ลักษณะทางการปกครอง

จังหวัดเพชรบูรณ์แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 อำเภอ 117 ตำบล และ 1,430 หมู่บ้าน หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แยกเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 3 แห่ง เทศบาลตำบล 22 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 102 แห่ง

3. ประชากร

จังหวัดเพชรบูรณ์ มีประชากรรวมทั้งสิ้น 995,331 คน

คำขวัญของจังหวัด

“เมืองมะขามหวาน อุทยานน้ำหนาว ศรีเทพเมืองเก่าเขาค้ออนุสรณ์ นครพ่อขุนผาเมือง”

สินค้า OTOP

“ไวน์สมุนไพรกระชายดำ”

วิสัยทัศน์ของจังหวัดเพชรบูรณ์

“เพชรบูรณ์ :ดินแดนแห่งความสุขของคนอยู่และผู้มาเยือน”

เป้าประสงค์ของจังหวัด

1. มีการพัฒนาเกษตรกรรมคุณภาพ โดยการมุ่งเน้นการพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ เพื่อการเกษตรและเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง ตลอดจนส่งเสริมการเกษตรแบบครบวงจร และการผลิตสินค้าปลอดภัย
2. มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมและธรรมชาติ และบริการการท่องเที่ยวที่ประทับใจ ปลอดภัย โดยเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว รวมทั้งเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้มากขึ้น
3. เป็นดินแดนเชื่อมต่อภาคเหนือ-ภาคอีสานโดยพัฒนาให้เป็นแหล่งกระจายสินค้าการเกษตร
4. มุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด

1. เพื่อพัฒนาเกษตรกรรมคุณภาพ
2. ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย
3. เพื่อเป็นดินแดนเชื่อมต่อภาคเหนือ-ภาคอีสาน
4. มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ / กลยุทธ์ของจังหวัด

1. การพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและแก้ไขปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง
2. ส่งเสริมเกษตรปลอดภัย
3. ส่งเสริมการเกษตรแบบครบวงจร
4. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
5. ส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปีประทับใจ
6. พัฒนาให้เป็นศูนย์กลางการติดต่อทั้งสองภาค
7. บูรณาการแผนงาน/โครงการของส่วนราชการทุกภาคส่วนในจังหวัด

บทที่ 3

สถานการณ์ทางสังคมของกลุ่มจังหวัด

3.1 ข้อมูลกลุ่มเป้าหมาย (Social Map)

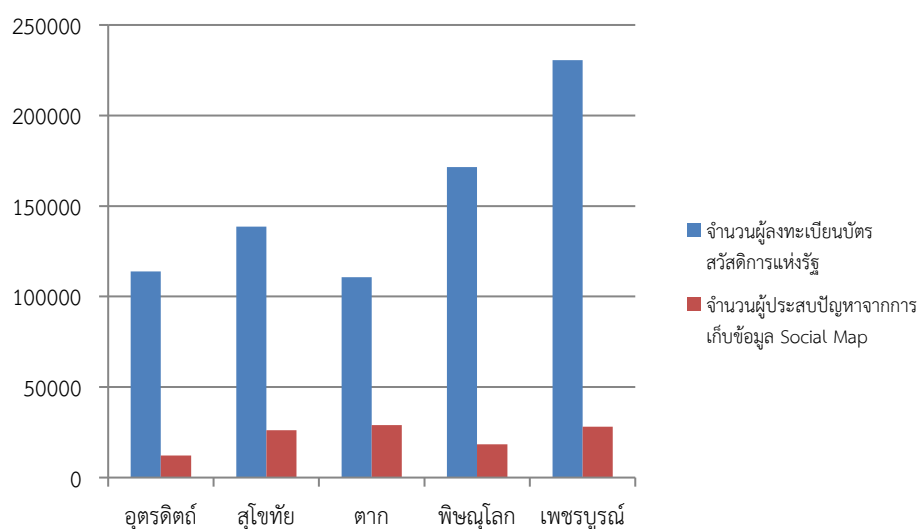
การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (2560 - 2579) ในยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม มีเป้าหมายเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความเป็นธรรมในสังคม ต้องอยู่บนหลักการและพื้นฐานสำคัญ คือการสร้างสังคมคุณภาพในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน โดยไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง รัฐบาลขับเคลื่อนด้วยโครงการสวัสดิการแห่งรัฐ ด้วยการลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย โดยเริ่มเมื่อ 1 ตุลาคม 2560 ซึ่งมีคนไทยอายุ 18 ปี ว่างานหรือมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท และยินยอมเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน เช่น รายได้ การถือครองทรัพย์สินหนี้สินที่ค้างค้ำ เป็นต้น เพื่อให้รัฐบาลมีข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการจัดทำสวัสดิการของรัฐ รวม 11.469 ล้านคน ได้รับสิทธิตามเกณฑ์ที่กำหนดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) มีแผนจัดทำทะเบียนผู้ประสบปัญหาทางสังคมและที่อยู่ในภาวะยากลำบากทั่วประเทศ (ลูกค้ำ พม.) เพื่อวิเคราะห์วางแผนการจัดสวัสดิการแบบเจาะจงรายครัวเรือนเน้นการสร้างโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐเพิ่มศักยภาพให้พึ่งพาตนเองได้ลดความเหลื่อมล้ำ ของสังคม มุ่งหมายให้ฐานข้อมูลนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดสรรทรัพยากรอย่างตรงจุด ตามโครงการ Big Data ของรัฐบาล โดยดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมรายครัวเรือน (ลูกค้ำ พม.) เพื่อจัดทำแผนที่ทางสังคม (Social map) โดยใช้ฐานข้อมูลผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐทั้ง 11,469 ล้านคนเป็นเป้าหมายในการลงสำรวจข้อมูล

การขับเคลื่อนจัดเก็บแบบสำรวจผู้ประสบปัญหารายครัวเรือน (ลูกค้ำ พม.) ทั่วประเทศ กระทรวง พม. ใช้ 4 กลไกร่วมขับเคลื่อน โดยสำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ (สสว.) 1 - 12 เป็นผู้ประสานงานส่วนกลางและสนับสนุนทีม One Home ในพื้นที่ ซึ่งมีพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเป็นหัวหน้าทีมหน่วยงานสังกัดกระทรวง พม. ในจังหวัด แบ่งพื้นที่และลงสำรวจจัดเก็บข้อมูล เป้าหมายความสำเร็จ คือมีข้อมูลเพื่อการบริหารการจัดบริการสวัสดิการสังคมที่เหมาะสม ตามความจำเป็นและเป็นข้อมูลเพื่อร่วมพัฒนากลุ่มเป้าหมายตามแนวทางประชารัฐเพื่อสังคมให้พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืนต่อไป โดยเริ่มจัดเก็บตั้งแต่วันที่ 1 - 28 กุมภาพันธ์ และขยายเวลาถึงวันที่ 15 มีนาคม 2561

กระบวนการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลหนึ่งเดือนครั้งกับการลงพื้นที่สำรวจ และจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมรายครัวเรือน (ลูกค้ำ พม.) ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยใช้ข้อมูลผู้ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐกว่า 1 ล้านคน เป็นเป้าหมาย และเป็นครั้งแรกที่ใช้เจ้าหน้าที่ของกระทรวง พม. หรือที่เรียกว่า ทีม One Home จัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคมรายครัวเรือน (ลูกค้ำ พม.) ครอบคลุมทุกพื้นที่ในจังหวัด จากอดีตที่ข้อมูลเหล่านี้ได้มาจากภาคีที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่น ท้องที่โรงเรียน โรงพยาบาลอาสาสมัคร และภาคีภาคเอกชน ภาคประชาสังคม แม้จะมี พมจ. บางจังหวัดจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศผู้ประสบปัญหาทางสังคม โดยภาคีในพื้นที่ชี้เป้าก่อนลงสำรวจและจัดเก็บข้อมูล ซึ่งต่างจากครั้งนี้ที่ใช้ข้อมูลที่รัฐบาลมอบหมายกระทรวงการคลังใช้กลไกของกระทรวงเป็นผู้ลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อย ผ่านการคัดกรองจนได้ผู้มีคุณสมบัติเป็นคนไทยอายุ 18 ปี ว่างานหรือมีรายได้ไม่เกิน 100,000 บาท และยินยอมเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของตน เช่น รายได้ การถือครองทรัพย์สินหนี้สินที่ค้างค้ำ เป็นต้น รายได้ การถือครองเพื่อให้รัฐบาลมีข้อมูลสำหรับนำไปใช้ในการจัดทำสวัสดิการของรัฐ รวม 11.469 ล้านคน เป็นเป้าหมายในการลงสำรวจและจัดเก็บข้อมูลรายครัวเรือน (ลูกค้ำ พม.) โดยใช้แบบสำรวจในระบบ Google Form มีการชี้แจงแนวทางการจัดเก็บข้อมูลผ่านการประชุมทางไกล และสสว. 1 - 12 ได้เชิญทีม One Home ทุกจังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบประชุม และประสานให้ข้อเสนอแนะเป็นระยะมีข้อกำหนดในการจัดเก็บ คือ 1) ประสานความเข้าใจ

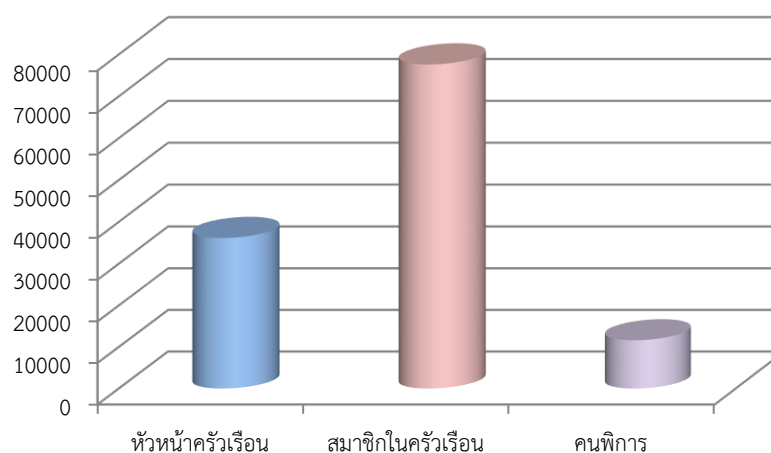
และขอความร่วมมือนายอำเภอ ท้องถิ่น ท้องที่ผู้นำชุมชน และอาสาสมัคร 2) ประสานรายชื่อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อวางแผนการลงพื้นที่ร่วมกับท้องถิ่นท้องที่ชุมชน 3) การลงพื้นที่ถือรายชื่อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นฐาน 4) จัดเก็บพิกัดที่อยู่อาศัย 5) หากไม่ใช่ลูกค้า พม. ขอความร่วมมือภาคีที่ลงพื้นที่ร่วมรับรอง 6) พบลูกค้า พม. (ผู้ประสบปัญหาทางสังคม) แต่ยังไม่ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เก็บแบบสำรวจเพิ่มเติม 7) พบสมาชิกครอบครัวอายุต่ำกว่า 18 ปี ที่มีปัญหาต้องช่วยเหลือให้จัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยกระทรวงเปิดห้องแชทไลน์ (Monitor Social Map) เป็นพื้นที่พบปะ สอบถาม แลกเปลี่ยน และรายงานผลความก้าวหน้ารายวันทั้งระบบ On Line และระบบ Off Line

3.2 ผลการจัดเก็บ (Social Map)

แผนภาพแสดงสัดส่วนผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐ เทียบกับ Social Map แยกรายจังหวัด

จากข้อมูลผู้ลงทะเบียนสวัสดิการแห่งรัฐในปี 2560 พบว่า มีผู้ลงทะเบียนทั้งหมด 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 765,289 คน และลงสำรวจพื้นที่จัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Social Map) ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง จำนวน 113,737 คน

แผนภาพแสดงจำนวนผู้ประสบปัญหาทางสังคม Social Map

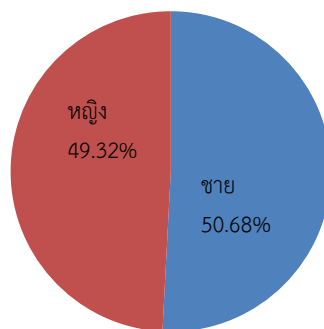
จากแผนภาพแสดงผลการจัดเก็บข้อมูลผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Social Map) ในพื้นที่ 5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง พบว่า ผู้ประสบปัญหามีจำนวนทั้งหมด 125,344 คน แยกเป็น หัวหน้าครัวเรือน จำนวน 36,139 คน สมาชิกในครัวเรือน จำนวน 77,598 คน และคนพิการ 11,607 คน จำแนกแยกตามกลุ่มเป้าหมายตามตารางดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย	อุตรดิตถ์	สุโขทัย	ตาก	พิษณุโลก	เพชรบูรณ์	รวม
กลุ่มผู้มีรายได้น้อย	63,136	66,110	68,423	85,167	115,566	398,402
กลุ่มผู้มีรายได้น้อยเป็นคนพิการ	4,300	5,309	3,487	5,925	7,395	26,416
กลุ่มเยาวชน	3,285	5,341	3,923	7,204	7,343	27,096
กลุ่มเยาวชนที่มีรายได้น้อยเป็นคนพิการ	440	469	437	623	693	2,662
กลุ่มเยาวชนที่เป็นคนพิการ	18	39	26	40	66	189
กลุ่มผู้สูงอายุ	4,575	7,373	3,502	8,457	12,320	36,227
กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อย	39,456	46,603	31,544	60,168	81,949	259,720
กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและเป็นคนพิการ	7,711	7,946	4,391	7,367	9,125	36,540
กลุ่มผู้สูงอายุที่เป็นคนพิการ	387	578	291	660	553	2,469
กลุ่มคนพิการ	523	1,201	691	1,142	1,451	5,008
กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ	36,569	58,502	35,443	67,031	90,941	288,486

สถานการณ์ทางสังคมกลุ่มจังหวัด

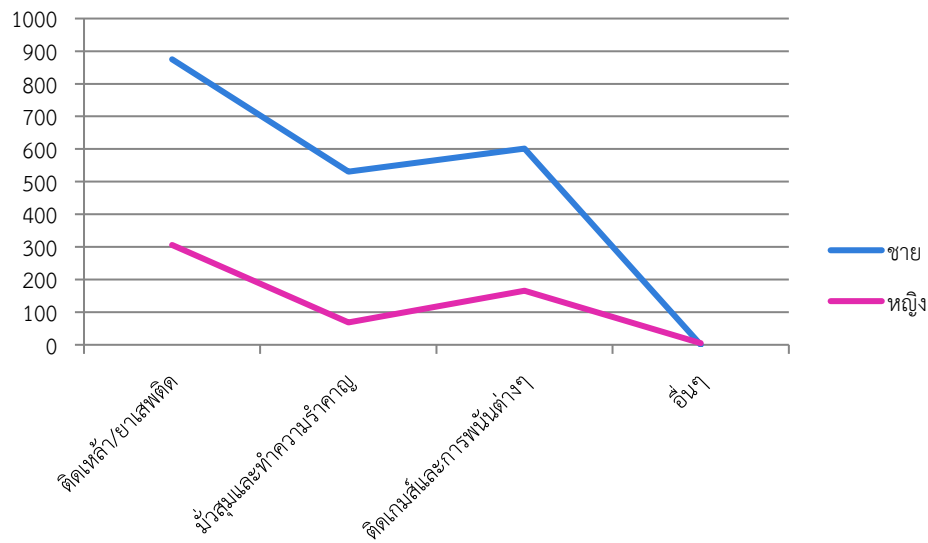
1. กลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุต่ำกว่า 18 ปี)

เด็กและเยาวชน หมายถึง ผู้มีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุไม่เกิน 18 ปี จำนวนเด็กที่มีอยู่จริง ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล พบว่า มีจำนวน 463,396 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 234,828 คน คิดเป็นร้อยละ 50.68 เพศหญิง จำนวน 228,568 คน คิดเป็นร้อยละ 49.32

แผนภาพที่ 1 แสดงถึงสัดส่วนเด็กและเยาวชน อายุต่ำกว่า 18 ปี แยกตามเพศ

1.1 สถานการณ์ด้านต่างๆ ของเด็กและเยาวชน

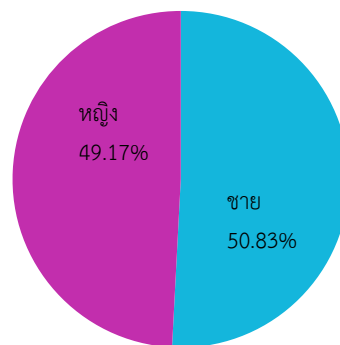

แผนภาพที่ 1.1 แสดงถึงสถานการณ์เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากแผนภาพที่ 1.1 จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านเด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 5 จังหวัด เด็กที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีจำนวนอยู่ที่ 2,553 คน พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ติดยา/แอลกอฮอล์/ยาเสพติด (ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี สารระเหย ภัยสุขภาพ ฯลฯ) จำนวน 1,181 คน ร้อยละ 46.26 รองลงมา คือ ติดเกมและการพนันต่างๆ จำนวน 767 คน ร้อยละ 30.04 ลำดับถัดมา คือ มั่วสุม และทำความรำคาญให้ชาวบ้าน จำนวน 600 คน ร้อยละ 23.50 และอื่นๆ จำนวน 5 คน ร้อยละ 0.20

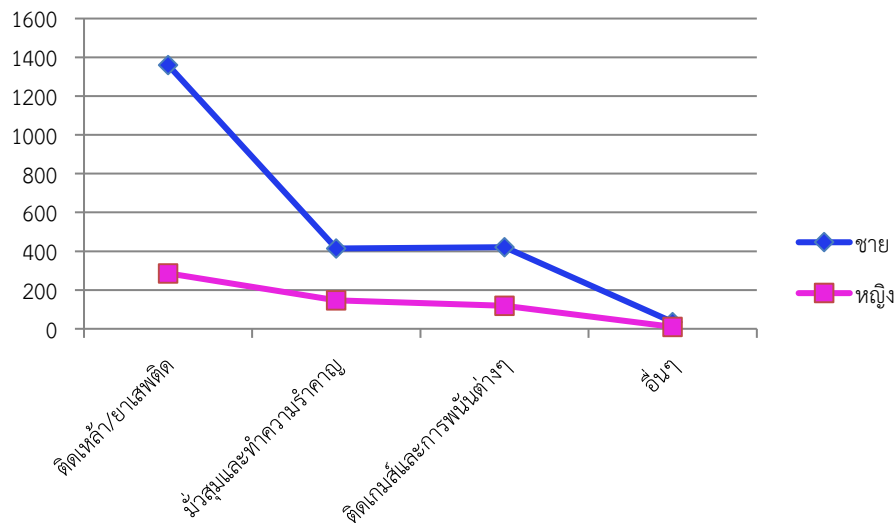
2. กลุ่มเยาวชน (อายุ 18-25 ปี)

เยาวชน หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ ถึง 25 ปีบริบูรณ์ จำนวนเยาวชนที่อาศัยอยู่จริง ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล พบว่า มีจำนวน 191,437 บาท แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 97,308 คน คิดเป็นร้อยละ 50.83 เพศหญิง จำนวน 94,129 คน คิดเป็นร้อยละ 49.17

แผนภาพที่ 2 แสดงถึงสัดส่วนเยาวชน อายุ 18-25 ปี แยกตามเพศ

2.1 สถานการณ์ด้านต่างๆ ของเยาวชน

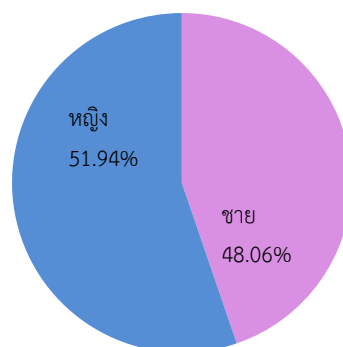

แผนภาพที่ 2.1 แสดงถึงสถานการณ์เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากแผนภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 5 จังหวัด เยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีจำนวนอยู่ที่ 2,792 คน พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ติดยา/แอลกอฮอล์/ยาเสพติด (ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี สารระเหย ภัยสุขภาพ ฯลฯ) จำนวน 1,646 คน ร้อยละ 58.95 รองลงมา คือ มีส่วนและทำความรู้ความเข้าใจให้ชาวบ้าน จำนวน 562 คน ร้อยละ 20.13 ลำดับถัดมา คือ ดิตเกมส์และการพนันต่างๆ จำนวน 539 คน ร้อยละ 19.31 และอื่นๆ จำนวน 45 คน ร้อยละ 1.61

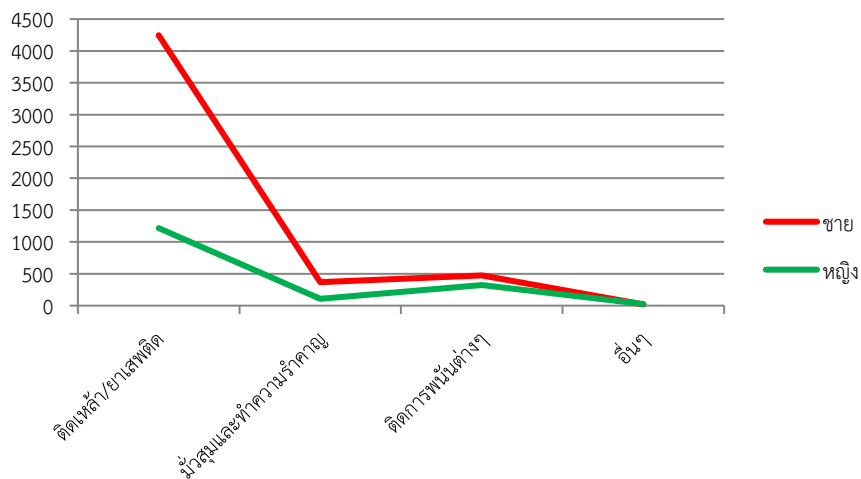
3. กลุ่มวัยแรงงาน

วัยแรงงาน หมายถึง บุคคลซึ่งอายุตั้งแต่ 25-59 ปี จำนวนวัยแรงงานที่อาศัยอยู่จริง ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล จำนวน 862,891 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 414,691 คน คิดเป็นร้อยละ 48.06 เพศหญิง จำนวน 448,200 คน คิดเป็นร้อยละ 51.94

แผนภาพที่ 3 แสดงถึงสัดส่วนวัยแรงงาน อายุ 25-59 ปี แยกตามเพศ

3.1 สถานการณ์ด้านต่างๆ ของวัยแรงงาน

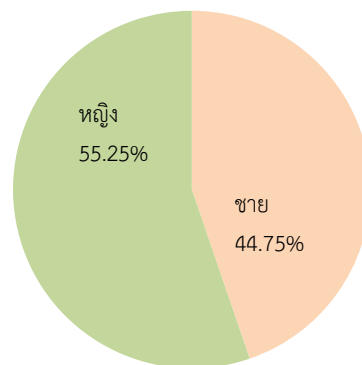

แผนภาพที่ 3.1 แสดงถึงสถานการณ์วัยแรงงานที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากแผนภาพที่ 3.1 จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านวัยแรงงานที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 5 จังหวัด วัยแรงงานที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีจำนวนอยู่ที่ 6,780 คน พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ติดเหล้า/แอลกอฮอล์/ยาเสพติด (ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี สารระเหย กัญชา ฯลฯ) จำนวน 5,463 คน ร้อยละ 80.58 รองลงมา คือ การพนันต่างๆ จำนวน 796 คน ร้อยละ 11.74 ลำดับถัดมา คือ มั่วสุมและทำความรำคาญให้ชาวบ้าน จำนวน 477 คน ร้อยละ 7.04 และอื่นๆ จำนวน 44 คน ร้อยละ 0.65

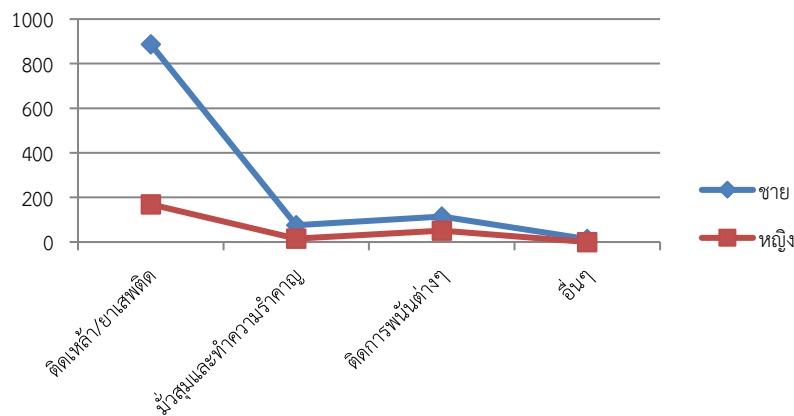
4. กลุ่มผู้สูงอายุ

วัยผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่จริง ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล จำนวน 361,822 คน แบ่งเป็นเพศชาย จำนวน 161,918 คน คิดเป็นร้อยละ 44.75 เพศหญิง จำนวน 199,904 คน คิดเป็นร้อยละ 55.25

แผนภาพที่ 4 แสดงถึงสัดส่วนวัยผู้สูงอายุ อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป แยกตามเพศ

4.1 สถานการณ์ด้านต่างๆ ของผู้สูงอายุ

แผนภาพที่ 4.1 แสดงถึงสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

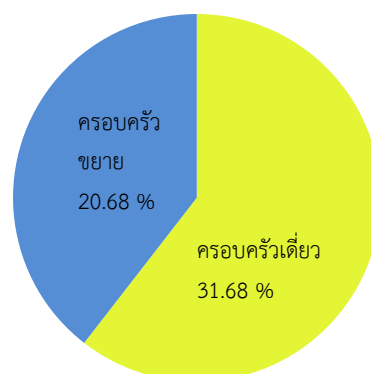
จากแผนภาพที่ 4.1 จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 5 จังหวัด ผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีจำนวนอยู่ที่ 1,300 คน พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ติดเหล้า/แอลกอฮอล์/ยาเสพติด (ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี สารระเหย กัญชา ฯลฯ) จำนวน 1,056 คน ร้อยละ 81.23 รองลงมา คือ การพนันต่างๆ จำนวน 165 คน ร้อยละ 12.69 ลำดับถัดมา คือ มั่วสุมและทำความรำคาญให้ชาวบ้าน จำนวน 90 คน ร้อยละ 6.92 และอื่นๆ จำนวน 13 คน ร้อยละ 1.00

5. กลุ่มครอบครัว

ครอบครัว หมายถึง บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ใช้ชีวิตร่วมกัน โดยมีความผูกพันทางสายโลหิตทางกฎหมาย ทางจิตใจ หรือทางสังคม ซึ่งสมาชิกในครอบครัวต่างมีบทบาทหน้าที่ต่อกันและมีความสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกัน

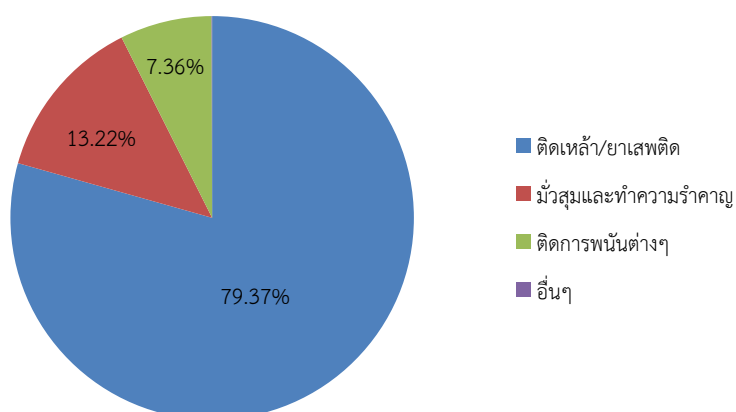
นอกจากนี้ครอบครัวยังเป็นรากฐาน หรือสถาบันที่สำคัญของสังคมในการให้ความรู้ การศึกษาอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู และสร้างประสบการณ์ด้านต่างๆ แก่สมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่อาศัยอยู่จริง ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล จำนวน 630,271 ครอบครัว

สถานการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อครอบครัวและบุคคล ครอบครัวจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งโครงสร้าง รูปแบบ ขนาดของครอบครัว และวิถีชีวิต ครอบครัวที่อาศัยอยู่จริงในพื้นที่กลุ่มจังหวัด ภาคเหนือตอนล่าง 5 จังหวัด ณ วันที่จัดเก็บข้อมูล จำนวน 630,271 ครอบครัว แยกเป็นครอบครัวเดี่ยว จำนวน 199,667 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 31.68 และแยกเป็นครอบครัวขยาย จำนวน 130,333 ครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 20.68

แผนภาพที่ 5 แสดงถึงสัดส่วนครอบครัว แยกตามประเภทครอบครัว

5.1 สถานการณ์ด้านต่างๆ ของครอบครัว

แผนภาพที่ 5.1 แสดงถึงสถานการณ์ครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

จากแผนภาพที่ 5.1 จะเห็นได้ว่า สถานการณ์ด้านครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ในพื้นที่กลุ่มจังหวัด 5 จังหวัด ครอบครัวที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม มีจำนวนอยู่ที่ 11,256 ครอบครัว พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ ติดเหล้า/แอลกอฮอล์/ยาเสพติด (ยาบ้า ยาไอซ์ ยาอี สารระเหย กัญชา ฯลฯ) จำนวน 8,934 ครอบครัว ร้อยละ 79.37 รองลงมา คือ มั่วสุมและทำความรำคาญให้ชาวบ้าน จำนวน 1,488 ครอบครัว ร้อยละ 13.22 ลำดับถัดมา คือ การพนันต่างๆ จำนวน 828 ครอบครัว ร้อยละ 7.36 และอื่นๆ จำนวน 6 ครอบครัว ร้อยละ 0.05

บทที่ 4

ข้อเสนอแนะ

การจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด เป็นการชี้ให้เห็นถึงนโยบาย เพราะการจัดทำรายงานสถานการณ์ทางสังคมระดับกลุ่มจังหวัด เป็นการวางแผนที่จะกำหนดนโยบายให้จังหวัดดำเนินงานและขับเคลื่อนงาน ดังนั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่แล้วมาวิเคราะห์ให้เห็นถึงแนวโน้มสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น หรือในส่วนของข้อมูลบางตัวไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ เพราะมีหน่วยงานที่จัดเก็บอยู่แล้ว เช่น ข้อมูลของประชากร และข้อมูลจากฐานทะเบียนราษฎร สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 9 จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โครงการสวัสดิการแห่งรัฐ
 - ควรมีการสร้าง ความชัดเจนของกลุ่มเป้าหมาย และเกณฑ์/เงื่อนไข /คุณสมบัติที่ส่งผลต่อการได้มาซึ่งคนที่ควรได้รับสิทธิ
 - ควรมีการย้อนตรวจสอบสิทธิ หากไม่ใช่คนจนจริง ต้องคืนสิทธิเพื่อให้งบประมาณที่มีจำกัดลงไปถูกที่ ถูกตัว
 - ต้องมอบสิทธิให้กับคนไทยที่ตกหล่นในการลงทะเบียน ปี 2560
 - ปรับระบบการลงทะเบียนโครงการฯ ให้เข้าหากกลุ่มเป้าหมายแทน โดยอาจใช้กลไกในพื้นที่
2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ในฐานะเจ้าภาพด้านสังคม สร้างระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคม
 - ระยะสั้น พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศผู้ประสบปัญหาทางสังคมที่จัดเก็บครั้งนี้ ให้ผู้บริหารใช้กำหนดนโยบายด้านการคุ้มครองช่วยเหลือและวางแผนพัฒนาผู้เสียเปรียบในสังคม และมอบให้หน่วยงานด้านสังคม คืนข้อมูลให้พื้นที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน โดยปรับปรุงพัฒนาทั้งระบบ ทั้งในส่วนแบบสำรวจการจัดเก็บที่ใช้เทคโนโลยีมาพัฒนา
 - ระยะกลาง
 - 1) ทำความร่วมมือกับภาคีประชาชาติเพื่อสังคมกำหนดดัชนีชี้วัดทางสังคม (Social Index) ร่วมกันสำหรับวิเคราะห์สถานการณ์ทางสังคม จำแนกตามมิติและกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มเด็ก เยาวชน กำหนดตัวชี้วัดมิติด้านการศึกษา ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว
 - 2) พัฒนาแนวทางการจัดเก็บข้อมูล เชื่อมต่อข้อมูลหน่วยงานต่างๆตามมิติที่เกี่ยวข้องการนำข้อมูลรายบุคคลแบบดิจิทัลเชื่อมโยงกับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ/Digital ID รวมทั้ง Big Data Analysis นำสู่การสร้างระบบเฝ้าระวังและเตือนภัยทางสังคมต่อไป
 - 3) พัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล/รายครัวเรือน ให้เจ้าของข้อมูลเป็นคนให้ข้อมูล โดยให้ชุมชน หมู่บ้านเป็นกลไกขับเคลื่อนในพื้นที่ เพื่อส่งเสริมชุมชนเข้มแข็ง คือ การเสริมหนุนให้ชุมชนท้องถิ่น ท้องที่ หน่วยงานรัฐ เอกชน และทุกภาคส่วนในชุมชน จัดการกันเองได้อย่างมีคุณภาพ ทำให้ชุมชนมีเศรษฐกิจที่ดี มั่นคงยั่งยืน คุณภาพชีวิตดี และมีภูมิคุ้มกันจากปัจจัยกระทบต่างๆ โดยต้องเสริมสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของชุมชนต่อกิจการสาธารณะตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ กลไกรัฐต้องช่วยขจัดปัญหาอุปสรรค และปกป้องคุ้มครองให้ชุมชนเข้มแข็ง และเสริมสร้างพลังอำนาจและพลังความสามารถให้กับชุมชน ทั้งชุมชนชนบทและชุมชนเมือง
3. ข้อมูลในระบบสารสนเทศด้านสังคมยังไม่เป็นปัจจุบัน จึงไม่สามารถนำข้อมูลบางอย่างนำมาวิเคราะห์ได้

4. ทุกกรม ในกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ควรมีฐานข้อมูลสถานการณ์ทางสังคมในระบบที่สามารถสืบค้นได้ อยู่ในรูปแบบที่ศูนย์กลาง
5. สำนักงานพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด(พมจ.)ควรประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ด้านสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนทราบให้มากขึ้น เช่น สวัสดิการของผู้สูงอายุ คนพิการ เด็ก และเยาวชน ฯลฯ และทำงานเชิงรุกในการลงพื้นที่สำรวจผู้ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน

บรรณานุกรม

- ✚ สืบค้นข้อมูล จาก : <http://stat.bora.dopa.go.th/stst/> รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน ประจำปี พ.ศ.2560/จำนวนประชากรและบ้าน/จำนวนประชากรแยกอายุ (ระบบสถิติทางการทะเบียน , กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย)
- ✚ ข้อมูลจากการจัดเก็บผู้ประสบปัญหาทางสังคม (Social Map) : (5 จังหวัดภาคเหนือตอนล่าง) ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ พิษณุโลก ตาก เพชรบูรณ์ และสุโขทัย : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
- ✚ รายงานสถานการณ์ทางสังคมประจำปี 2559 : กองวิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์